

ENKWIĘŚCI

WŁOCŁAWSKI PRZEGLĄD EKOLOGICZNY

PL ISSN 1640-0801 NR 1[68]2020

Sprawozdanie z działalności WCEE	3-7
WCEE wśród liderów edukacji.....	7-8
Oferta Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej	8-12
XVII Edycja Międzyszkolnego Konkursu Ekologicznego „Ekologia to nie moda, to styl życia”	13
Czyste powietrze w każdej gminie	13-15
Edukacja za miliony	15-18
Plakat	16-17
Modernizacja RZUOK w Machnacu	19-21
Procedura Bezpieczeństwa obowiązująca w WCEE okresie Pandemii COVID-19	21-23
Pij wodę z kranu, bo to ekologicznie, ekonomicznie i praktycznie	24-25
Konkurs „Mój Las”	26
Ekologiczny dom	27-31
Dla dzieci	32

Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej
ul. Komunalna 4, 87-800 Włocławek
tel./fax 54 411 09 95; tel. 54 232 76 82
e-mail: wcee@neostrada.pl; www.wcee.org.pl
www.tosieoplaca.org.pl

Nasze konto:

35 1540 1069 2001 8705 2009 0003
NIP: 888-22-21-580

Czasopismo wydawane jest od września 1998 roku.
© Copyright by Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej
Włocławek 2020

Rada programowa:

Maria Balakowicz (Sekretarz), Zbigniew Brenda,
Stanisław Kunikowski (Przewodniczący), Waldemar Kuta,
Edyta Kwaśniewska-Pasikowska

Kolegium redakcyjne:

Maria Palińska (Redaktor Naczelny), Joanna Fydryszewska,
Jadwiga Wiśniewska, Teresa Grzelak

Zdjęcie na okładce: Bartłomiej Fydryszewski

Wydano przy pomocy finansowej:

- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony

Od redakcji

W tym roku minęły 23 lata działalności Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej. Po tylu latach działalności uzyskaliśmy na rynku pozycję lidera.

Dlatego ten numer poświęcony jest głównie działalności WCEE.

Zachęcamy do współpracy. Jeśli macie ciekawe przemyślenia, doświadczenia związane z ekologią, ochroną środowiska czy prowadzoną działalnością edukacyjną, podzielcie się z nami i naszymi czytelnikami.

Zespół redakcyjny zaprasza wszystkich do tworzenia kolejnych numerów EKOWIEŚCI.

Zespół Redakcyjny Ekowieści

Sprawozdanie z działalności Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w roku 2019

W 2019 roku Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej realizowało swoje cele statutowe prowadząc następujące programy i konkursy:

I. Zielone Lekcje – zajęcia dla małych i dużych pasjonatów przyrody 2019- program dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Program Zielone Lekcje – zajęcia dla małych i dużych pasjonatów przyrody 2019 realizowany był we Włocławskim Centrum Edukacji Ekologicznej w formie zajęć edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych, słuchaczy uniwersytetów III wieku. Zrealizowany w okresie od lutego do listopada 2019r. Swoim zasięgiem objął teren województwa kujawsko-pomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Włocławek.

Zajęcia odbywały się w sali edukacyjnej WCEE wyposażonej w sprzęt multimedialny oraz wystawę przyrodniczą „Przyroda Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej”, parkach miejskich, placówkach oświatowych, na terenach zielonych miasta.

Cele programu:

- Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.
- Dochodzenie do nowej wiedzy poprzez odkrywanie, obserwowanie zjawisk i stawianie pytań oraz wyszukiwanie odpowiedzi zgodnie z metodologią naukową.
- Kształtowanie umiejętności rozumowania i wykorzystania zdobytej wiedzy w różnych sytuacjach codziennego życia.
- Poznanie najbliższego środowiska przyrodniczego.
- Uwrażliwienie odbiorców na sprawy dziejące się w otaczającym środowisku.
- Zdobycie wiedzy na temat kształtowania i wpływu działalności człowieka na otaczające środowisko, w tym zmiany w występujących gatunkach zwierząt i roślin, jak również wpływu człowieka na krajobraz.

Zadania zrealizowane w ramach programu:

1. zatrudnienie osób prowadzących zajęcia,
2. zakup materiałów zużywanych przez uczestników zajęć w trakcie ich trwania : karty pracy, torby bawełniane, kleje, nożyczki, kredki, farby, markery, pędzle, formy silikonowe do świec, wosk, donice, ziemię, gry i zabawy edukacyjne.
3. pokrycie kosztów usług telekomunikacyjnych i internetowych, obsługi informatycznej, opłat pocztowych i kurierskich, zakup materiałów biurowych, ubezpieczenia
4. opracowanie i druk czasopisma Ekowieści – 2000 egzemplarzy.

Efekt ekologiczny

1. zdobycie wiedzy nt. stanu przyrody i środowiska, zasobów środowiska.
2. widoczna zmiana postaw w stosunku do najbliższej przyrody,
3. zdobycie umiejętności dokonywania mądrych codziennych wyborów.

II. Utworzenie ścieżki dydaktycznej na ternie Parki im. Władysława Łokietka we Włocławku oraz uzupełnienie ścieżki WCEE przy budynku edukacyjnym - program dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Zadania zrealizowane w ramach programu:

Zakupiono i zamontowano tablice i kostki wiedzy z przeznaczeniem na zewnątrz:

- Jaki to krzew
- Rośliny lecznicze
- Rośliny trujące
- Jaki to owoc
- Odpady (przed siedzibą WCEE)

Efekt ekologiczny

1. Z zamontowanych tablic mogą korzystać bez ograniczeń wszyscy odwiedzający park miejski i siedzibę Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej oraz sąsiadujący z nią PSZOK.

III. Czystość środowiska zależy od nas – organizacja kampanii społecznych programów edukacyjno-informacyjnych. Przedsięwzięcie dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Toruniu

Cel przedsięwzięcia:

1. zmiana nawyków i postaw mieszkańców naszego województwa.
2. zapoznanie z działalnością przedsiębiorstwa Plast-Mar oraz składowiskiem odpadów w Machnacu.

Zadania zrealizowane w ramach programu:

1. zamówiono 1500 sztuk przypinek promujących kampanię. Otrzymali je odbiorcy programu.
2. wydrukowano 300 sztuk plakatów w formacie B1 w pełnym kolorze. Treść plakatu stanowi zwycięska praca z XVII Międzyszkolnego Konkurs Ekologicznego „Ekologia to nie moda, to styl życia”. Konkurs odbył się 27.03.2019r. w Szkole Podstawowej nr 3 we Włocławku. Celem konkursu było: zdobywanie i pogłębianie wiedzy dotyczącej ochrony środowiska, uwrażliwienie na aktualne problemy ochrony środowiska, propagowanie idei zrównoważonego rozwoju, rozbudzanie i pogłębianie zamiłowania oraz szacunku dla przyrody, zaangażowanie dzieci w działania związane z ochroną przyrody. Plakaty otrzymały włocławskie szkoły, uczestnicy warsztatów wyjazdowych oraz osoby odwiedzające Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej.
3. dwa eventy ekologiczne: Dzień Ochrony Środowiska i Sprzątanie Świata
4. Wykład otwarty
5. Dziesięć warsztatów wyjazdowych do Plast-Mar w Balczewie oraz na składowisko odpadów w Machnacu. W warsztatach udział wzięli uczniowie i opiekunowie ze szkół: SP 3, SP 5, SP 7, Sp8, SP 10, SP 18, SP 22, SP 23 oraz UTW. Uczestnicy otrzymali doniczki na kwiaty wykonane z recyklingu a następnie w Machnacu kwiaty wychodowane w szklarni ogrzewanej gazem składowiskowym. W warsztatach wzięło udział 307 osób. WCEE zapewniło uczestnikom transport na miejsce warsztatów.

Efekt ekologiczny:

1. Zmiana postaw i nawyków społeczeństwa
2. Uwrażliwienie na problemy środowiska

IV. Włocławek – miastem czystym i ekologicznym - działania informacyjno-edukacyjne zlecone przez Gminę Miasto Włocławek

Zadania zrealizowane w ramach projektu:

1. dwa dwugodzinne warsztaty terenowe o charakterze edukacyjnym dla mieszkańców w Ogrodzie na Pompce w Parku im. H. Sienkiewicza we Włocławku
2. cztery warsztaty dwugodzinne dla mieszkańców i uczestników Uniwersytetu III Wiek
3. sześć warsztatów dla dzieci przedszkolnych w Ogrodzie na Pompce
4. dwanaście warsztatów dla szkół podstawowych w Ogrodzie na Pompce konkurs plastyczny dla klas I-IV szkół podstawowych „Co ja mogę zrobić dla czystego powietrza?” na który wpłynęło 87 prac z 7 szkół podstawowych. Nagrodzono 7 zwycięskich prac.
5. dostarczono notesy, zakładki, ulotki, przypinki, które otrzymali uczestnicy zajęć oraz mieszkańcy i osoby korzystające z oferty WCEE.
6. od kwietnia do 20.10.2019 w siedzibie WCEE udostępniano stanowisko komputerowe wraz z drukarką i dostępem do internetu dla osób wykluczonych cyfrowo. Pracownik WCEE służył pomocą w wypełnianiu wniosków o dotację w ramach rządowego programu „Czyste powietrze”.

Efekt ekologiczny:

1. Podniesienie poziomu świadomości dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie działań sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności i zasad zrównoważonego rozwoju.

V. „Aktywny i ekologiczny włocławianin – szansą dla zrównoważonego rozwoju miasta”

Cele programu:

1. kształtowanie postaw oraz zaangażowanie społeczności lokalnych w podjęcie działań na rzecz środowiska,
2. promowanie idei zrównoważonego rozwoju wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych beneficjentów programu,
3. popularyzacja wiedzy ekologicznej oraz nowoczesnych technologii działających we współczesnej gospodarce,
4. dostarczenie uczestnikom programu wiedzy i umiejętności praktycznych, jak dbać o środowisko nas otaczające.

Zadania zrealizowane w ramach programu:

Wykonano zadania zaplanowane na rok 2019 (zgodnie z HRF) oraz zadania niezrealizowane w roku 2018.

1. Anwilowy Dzień Dziecka Pod Żaglami
2. Finał akcji „Drzewko za butelkę”
3. Warsztaty dla dzieci i młodzieży, nauczycieli, ecosurvivalowe
4. Spotkania z mieszkańcami

Efekt ekologiczny

1. Promowanie edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa oraz kształtowanie postaw i zaangażowanie wszystkich mieszkańców w podjęcie działań na rzecz środowiska lokalnego

VI. Kieszonkowe ogrody dziełem seniora - projekt realizowany jest w ramach LSR na lata 2016-2023 LGD Miasto Włocławek, w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa: 11. Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju, Działanie 11.1: Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR.

Cele projektu:

1. Integracja mieszkańców wraz z ich otoczeniem z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych miasta
2. Stworzenie miejsc wypoczynku jednocześnie przyjaznych środowisku
3. Włączenie grup defaworyzowanych w działania proekologiczne

Zadania wykonane w ramach projektu:

1. Zatrudnienie koordynatora, specjalisty ds. księgowości, trenerów
2. Zakup materiałów niezbędnych do stworzenia ogrodów kieszonkowych
3. Zakup materiałów informacyjnych
4. Zapewnienie cateringu uczestnikom warsztatów

Efekt ekologiczny

1. Wzrost aktywności społecznej
2. Wzrost świadomości ekologicznej

Efekt rzeczowy działań prowadzonych w 2019 przez WCEE:

1. 13 warsztatów w Domach Pomocy Społecznej
2. Przeprowadzenie 3 warsztatów dla nauczycieli
3. Przeprowadzenie 28 spotkań dla mieszkańców Włocławka
4. Przeprowadzenie prelekcji i warsztatów dla dzieci i młodzieży
5. Zorganizowanie warsztatów ecosurvivalowych połączonych ze spływem kajakowym
6. Dziesięć wizyt studyjnych – warsztatów wyjazdowych
7. Wykłady otwarte
8. 3 ogrody kieszonkowe na terenie DPS (ul. Nowomiejska 19, ul. Dobrzyńska 102 i ul. Brzeska 15)
- zakup roślin, ziemi, drobnego sprzętu ogrodniczego
9. Stoisko podczas Anwilowego Dnia Dziecka Pod żaglami oraz finału akcji Drzewko za butelkę
10. Dwa eventy ekologiczne
11. Punkt informacyjny „czyste powietrze”
12. Zakup, dostawa i montaż 5 tablic edukacyjnych
13. Materiały promocyjno-informacyjne (notesy, zakładki, ulotki, przypinki, długopisy, plakaty wydawnictwo)
14. wydanie 2 numerów Włocławskiego Przeglądu Ekologicznego Ekowieści
15. Zakup pomocy dydaktycznych
16. Zatrudnienie koordynatora i trenerów
17. Promowanie projektu w mediach

Odpłatna i nieodpłatna działalność edukacyjna w 2019r.**Dodatkowe działania Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej prowadzone w ramach działalności statutowej****I. Prelekcje i warsztaty**

Przez cały 2019r. WCEE prowadziło zajęcia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Poza realizowanymi projektami WCEE prowadziło zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych dotyczące szeroko pojętej ochrony środowiska, ochrony przyrody i ekologii. Przyczyniają się one do podniesienia poziomu świadomości dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie działań sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności i zasad zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy potrafią zidentyfikować działania człowieka, które doprowadzają do pojawienia się zagrożeń w środowisku oraz wyrabiają nawyk dbania o środowisko przyrodnicze.

ekologiczna w rekreacji i turystyce”, realizowany od 1999 roku na terenie Brudzeńskiego i Gostynińskiego-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Jego celem było propagowanie aktywnych form rekreacji i turystyki, połączonych z edukacją w zakresie ochrony przyrody i poznawania dziedzictwa kulturowego. W ramach zajęć organizowano rajdy rowerowe, spływy kajakowe oraz jednodniowe warsztaty. Kolejne zadania, na które Centrum pozyskiwało pieniądze z WFOŚiGW w Toruniu to: „Ekologiczny rok w województwie kujawsko-pomorskim” - seria zajęć dydaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnych, tj. nauczycieli, trenerów edukacji ekologicznej, słuchaczy uniwersytetu III wieku, „Ekoinformacja” czy „Przyroda Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej”.

Od 2018 roku WFOŚiGW dofinansowuje zajęcia edukacyjne prowadzone przez WCEE, takie jak: „Zielone lekcje” czy „Czystość środowiska zależy od nas”.

Za środki pozyskane z WFOŚiGW w Toruniu wykonaliśmy m.in. ścieżkę edukacyjną przed naszą siedzibą, zamieściliśmy tablice, które pomagają poznać gatunki fauny i flory. W ubiegłym roku w zajęciach edukacyjnych udział wzięło ponad 8 tysięcy uczestników, w tym - już ponad 1500 osób. Chcemy teraz złożyć wniosek o dofinansowanie kolejnego programu „Ucz się, poznawaj i badaj środowisko wokół nas” – mówi dyrektor Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej Maria Palińska.

Warto też przypomnieć, że włocławska placówka za swoją działalność na rzecz edukacji ekologicznej otrzymała w 2018 roku wyróżnienie, a w 2019 - I miejsce w konkursie Eko-Orły organizowanym przez WFOŚiGW w Toruniu.

WFOŚiGW w Toruniu

OFERTA WŁOCŁAWSKIEGO CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Program Ucz się, poznawaj i badaj środowisko wokół nas sfinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Program skierowany do odbiorców z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, ma na celu:

- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- dochodzenie do nowej wiedzy poprzez odkrywanie,
- obserwowanie zjawisk i stawianie pytań oraz wyszukiwanie odpowiedzi zgodnie z metodologią naukową,

- kształtowanie umiejętności rozumowania i wykorzystania zdobytej wiedzy w różnych sytuacjach codziennego życia,
- poznanie najbliższego środowiska przyrodniczego oraz uwrażliwienie odbiorców na sprawy dotyczące się w otaczającym środowisku,
- zdobycie wiedzy na temat kształtowania i wpływu działalności człowieka na otaczające środowisko, w tym zmiany w występujących gatunkach zwierząt i roślin, jak również wpływu człowieka na krajobraz.

W ramach programu zaplanowano zajęcia terenowe i mieszane. Podczas zajęć terenowych (zielone tereny miast, tereny zielone wokół szkół, parki, trawniki) łatwiej będzie poznawać i odczuwać otaczający nas świat pamiętając, że postępująca urbanizacja i rozwój gospodarczy powinien być realizowany z poszanowaniem naturalnego środowiska. Proponujemy Państwu bezpłatne zajęcia dla grup zorganizowanych

UWAGA – ilość miejsc ograniczona, max 23 grupy/miesiąc,

Lp.	Temat	Przedział wiekowy	treść
1	Strażnik Przyrody	3-10	Segregacja śmieci, oczyszczanie wody, jak chronić przyrodę,
2	Czyste powietrze	3-6	Co to jest powietrze?, właściwości, zanieczyszczenia
3	Zmiany krajobrazu w 4 porach roku (wiosna, lato, jesień zima)	3-10	Zmiany w świecie roślin i zwierząt w ciągu roku
4	Gospodarka odpadami	3-16; 18+	Segregacja odpadów, recykling
5	Zieleń w miastach i wsiach	3-6	Miasto i wieś, tereny zielone, owady,
6	Siedlisko jako ostoja rzadkich i chronionych gatunków- zajęcia terenowe	3-10	Ukształtowanie terenu, pietra roślinności, warunki w terenie, ślady obecności zwierząt
7	Eko dom	6-10	Dom ekologiczny, oszczędzanie zasobów, OZE, ekologiczne kosmetyki
8	Nawyki a stan powietrza, niska emisja	6-16	Powietrze i jego właściwości, zanieczyszczenie, pomiary
9	Formy ochrony przyrody	10-16	Formy ochrony przyrody w Polsce
10	Deficyt wody, jej ochrona i oszczędzanie	10-16; 18+	Rola wody, badanie właściwości wody, oszczędzanie wody
11	Bioróżnorodność na różnych poziomach organizacji	10-16, 18+	Obserwacja makro- i mikroskopowa
12	Eko-dom zero waste	16-19	Zasada zero-waste, świadome zakupy,
13	Zielono mi	18+	Warunki życia w różnych miejscach, zwierzęta w mieście, owady
14	Zmiany klimatu	18+	Zmiany klimatu, wiatr, zagrożenia

Jednym z elementów programu jest WIRTUALNA ŚCIEŻKA EDUKACYJNA, dzięki której dzieci, młodzież oraz dorośli mieszkańcy Włocławka i odwiedzający nasze miasto turyści będą mogli zapoznać się z zasobami przyrodniczymi parku im. H.Sienkiewicza. Ścieżka pod nazwą Ekospacer 1 obejmuje 7 punktów edukacyjnych:

1. Dwie rzeki
2. Amerykańskie drzewa
3. Pan Sienkiewicz i różany ogród
4. Ptaki i drzewa

5. Zgłowiączka
6. Kwietna łąka
7. Śmieszny staw

Ścieżka rozpoczyna się przy ujściu rzeki Zgłowiączki do Wisły następnie cztery jej punkty poprowadzone są w jednym z najstarszych parków miejskich w Polsce. Założono go w 1870 roku we Włocławku. Park im. Henryka Sienkiewicza znajduje się u ujścia rzeki Zgłowiączki do Wisły, w centrum miasta, przy Katedrze Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Patronem parku jest wybitny pisarz, uhonorowany literacką nagrodą Nobla za powieść Quo vadis. W centrum parku umiejscowione jest popiersie Henryka Sienkiewicza. Pisarz został patronem parku w 1916 roku. Była to reakcja mieszkańców na wieść o śmierci wybitnego literata,

zaangażowanego m.in. w pomoc żołnierzom frontu I wojny światowej. Sienkiewicz zwiedził Włocławek pomiędzy 1903 a 1904 rokiem, w związku z dotknięciem miasta przez powódź. Dokonał wówczas odczytu jednego z rozdziałów swojej noweli. Pobyt pisarza był też związany z przyjęciem przez niego honorowego członkostwa Włocławskiego Towarzystwa Wioślarskiego. Powierzchnia parku liczy sobie 40,18 hektarów, a zagęszczenie drzew i krzewów wynosi ok. 200 sztuk/hektar. W parku rośnie 65 gatunków drzew, w większości (53) liściaste. Kolejne 2 punkty zlokalizowane są w nowo powstałej części parku na Słodowie. Ścieżkę możemy zwiedzać indywidualnie lub grupowo. Można korzystać z zamieszczonych opisów wykorzystując zlokalizowane na słupkach kody QR jak również korzystać z aplikacji Mrówka. Więcej na temat aplikacji i sposobu jej instalacji www.wcee-ekospacery.pl.

Od kwietnia tego roku Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej realizuje projekt „**JESTEM ŚWIADOMY – TO SIĘ OPŁACA**”, dofinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Hasło projektu „Jestem świadomy to się opłaca” odnosi się nie tylko do sfery ekonomicznej, ale także przyrodniczej. Jeśli dziś mam świadomość, że wpływam, na bioróżnorodność to wiem, jak zapobiegać utracie tej bioróżnorodności. Jeśli dziś mam świadomość co się dzieje z moimi odpadami to mogę działać by było ich mniej. Jeśli dziś wiem, że sposób ogrzewania mojego domu

wpływa na niską emisję to mogę szukać innych rozwiązań. Może dzięki tym działaniom dziś mam zysk finansowy ale jutro, za rok czy 10 lat zyska na tym środowisko. A ja zyskam na życiu w zdrowym środowisku.

Przedsięwzięcie to dotyczy aktywnej edukacji ekologicznej różnych grup wiekowych i społecznych. Swym zasięgiem projekt obejmie 4 województwa:

kujawsko-pomorskie czyli teren objęty bezpośrednimi działaniami WCEE,

mazowieckie - teren objęty działaniami Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku.

Bliskie sąsiedztwo pozwala na intensywną współpracę przy realizacji projektów edukacyjnych, oraz 2 województwa atrakcyjne pod względem turystycznym, gdzie ważne jest edukowanie mieszkańców i turystów (imprezy plenerowe, spacer, wycieczki rowerowe) o roli różnorodności biologicznej i znaczeniu codziennych wyborów, czyli zachodniopomorskie i podkarpackie.

Głównym celem naszych działań jest wzmocnienie poziomu świadomości ekologicznej lokalnych społeczności i promowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych zasad postępowania zgodnego z ideą zrównoważonego rozwoju. Przyczyni się do tego upowszechnianie wiedzy na temat utraty różnorodności biologicznej, zanieczyszczenia powietrza, skutków zmian klimatu oraz wpływu tych czynników na życie ludzi. Chcemy zainteresować społeczeństwo współzależnościami istniejącymi w przyrodzie oraz poszerzenie świadomości społecznej dotyczącej wpływu własnych działań na stan środowiska, a w szczególności na jakość powietrza.

W ciągu najbliższych 2 lat zorganizujemy i zapraszamy do udziału w:

KONFERENCJACH: otwierającej i podsumowującej projekt. Gospodarzem i organizatorem będzie Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej. Konferencja otwierająca odbędzie się w październiku 2020r. Tematyka konferencji otwierającej traktować będzie o źródłach zanieczyszczenia atmosfery, potrzebie i sposobach jej ochrony,

Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej.

Konferencja otwierająca odbędzie się w październiku 2020r.

Tematyka konferencji otwierającej traktować będzie o źródłach zanieczyszczenia atmosfery, potrzebie i sposobach jej ochrony,

zmianach klimatycznych oraz zagrożeniach z tym związanych, znaczeniu różnorodności przyrodniczej i potrzebie bezpośredniego angażowania się w działania na rzecz ochrony środowiska swojego regionu.

Natomiast konferencja podsumowująca umożliwi wymianę doświadczeń pomiędzy regionami uczestniczącymi w projekcie. Spotkanie przyczyni się do umocnienia więzi między ośrodkami i dalszego współdziałania w zakresie aktywnej edukacji społeczeństwa na rzecz ochrony powietrza, przyrody i zrównoważonego rozwoju.

SPOTKANIACH Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ w 4 województwach. Warsztaty dotyczyły będą czystego powietrza, bioróżnorodności i gospodarki odpadami. Wykorzystane zostaną metody aktywne i emocjonalnie angażujące uczestników.

WARSZTATACH DLA OSÓB DOROSŁYCH (nauczyciele, edukatorzy, seniorzy, mieszkańcy). Prowadzona będzie edukacja ekologiczna lokalnych społeczności zachęcająca do włączenia się w działania na rzecz poprawy jakości powietrza w mieście oraz szeroko rozumianej poprawy stanu środowiska w regionie.

WIZYTACH STUDYJNYCH, SPACERACH/WYCIECZKACH ROWEROWYCH, SPŁYWACH KAJAKOWYCH. Działania prowadzone w terenie pobudzają wrażliwość ekologiczną, zachęcają uczestników do działań na rzecz najbliższego otoczenia. Edukacja terenowa jest niepowtarzalną okazją poznawania oraz podziwiania różnorodności świata przyrody. Jest wyjątkowa ze względu na towarzyszące poznawaniu wrażenia zmysłowe (dźwięk, zapach, kolor, dotyk) i jest edukacją przyszłości. Miejskie tereny zielone, woda np. rzeka lub zalew są dobrym miejscem na wspólne, rodzinne spędzanie czasu, rozwijanie przyjaznych i mądrych relacji z przyrodą. Cykliczne spacery przyrodnicze ukierunkowane są na poznanie różnorodności świata przyrody, w tym obserwacje ornitologiczne, entomologiczne i zajęcia dendrologiczne. Podczas wycieczek w czasie trwania projektu przybliżane będzie mieszkańcom środowisko przyrodnicze miejscowości i terenów przylegających.

KONKURSIE NA ZIELONE MIEJSCE, którego efektem będzie stworzenie 12 zielonych miejsc, nagrodą zaś sfinansowanie zakupu roślin. Konkursy to alternatywna metoda poszerzania wiedzy na temat ochrony środowiska, znaczenia różnorodności biologicznej. Konkursy adresowane są do dzieci, młodzieży, dorosłych i słuchaczy uniwersytetów III wieku. Konkurs ogłoszony zostanie w 2021r.

NA NASZE STOISKO PODCZAS IMPREZ LOKALNYCH takich jak dożynki, festynach, dni miasta itp. umożliwi dotarcie do osób, które nie skorzystają z oferty warsztatowej. Podczas takich działań prowadzone będą konkursy, akcje informacyjne, a także badania ankietowe.

Szczegółowe informacje zamieszczane są na stronie .

Koordynator projektu jest do Państwa dyspozycji w godzinach pracy biura WCEE (54 232 76 82; ekoedu@interia.eu).

Niniejszy materiał został opublikowany dzięki dofinansowaniu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść odpowiada wyłącznie „Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej”.

Tekst: Joanna Fydryszewska

Zdjęcia: Joanna Fydryszewska, Piotr Twardowski

XVIII Edycja Międzyszkolnego Konkursu Ekologicznego „Ekologia to nie moda, to styl życia”

Od wielu lat Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej współpracuje ze szkołami przy organizacji konkursów. W tym roku wiele zaplanowanych wydarzeń zostało odwołane. Konkursy nie mogły się odbyć w takiej formie jak to miało miejsce dotychczas. XVIII Edycja Międzyszkolnego Konkursu Ekologicznego „Ekologia to nie moda, to styl życia” została przeniesiona na platformę edukacyjną www.wcee.moodle.org.pl.

Celem konkursu było:

- zainteresowanie uczniów problematyką ekologii w życiu codziennym,
- zapoznanie z pojęciami dotyczącymi ekologii,
- rozwijanie świadomości właściwych wyborów,
- zdobycie umiejętności rozpoznawania znaków ekologicznych na towarach,
- popularyzacja wiedzy ekologicznej
- rozwijanie zainteresowań związanych z ekologicznym stylem życia
- kształcenie umiejętności posługiwania się Internetem.

Udział w konkursie mogli wziąć uczniowie szkół podstawowych, klas IV - VIII z terenu Włocławka. Konkurs miał 1 etap. Po zgłoszeniu swojego uczestnictwa w WCEE, każdy uczeń otrzymał hasło dostępu do zalogowania się na platformie szkoleniowej wcee.moodle.org.pl. Przed planowanym terminem konkursu została uruchomiona strona testowa. Chęć udziału w konkursie zgłosiło 13 uczniów, do testu przystąpiło 10.

29 maja 2020r. o godzinie 10.00 na platformie wcee.moodle.org.pl w zakładce konkurs „Ekologia to nie moda, to styl życia” zostały udostępnione pytania konkursowe. Test dostępny był przez 20 minut. Laureatami zostało 3 uczestników, którzy uzyskali największą liczbę punktów w ocenie dokonywanej automatycznie przez system. W przypadku wielu osób uzyskujących ten sam wynik punktowy decydował czas rozwiązywania testu. Nagrody dla wszystkich uczestników zostały przekazane do szkół.

LAUREACI XVIII EDYCJI MIĘDZYSZKOLNEGO KONKURSU EKOLOGICZNEGO				
I MIEJSCE	Wiktoria Maranowska	SP3, Włocławek, klasa 8	9 punktów	13 min 48 sek
II MIEJSCE	Maja Politowska	SP 8, Włocławek, klasa 8	9 punktów	15 min 48 sek
III MIEJSCE	Anna Zielińska	SP 8, Włocławek, klasa 8	9 punktów	17 min 45 sek

Joanna Fydryszewska

Teresa Grzelak – Szkoła Podstawowa nr 3 we Włocławku

Czyste Powietrze w każdej gminie

Prawie 6 tys. zawartych umów na kwotę 87 mln złotych dotacji i 9 mln złotych pożyczek - tak w telegraficznym skrócie można podsumować realizację Programu Czyste Powietrze w województwie kujawsko-pomorskim. Na przełomie marca i kwietnia

w programie zostaną wprowadzone zmiany, które ułatwią beneficjentom wypełnianie wniosków.

Coraz mniej kopciuchów i dymiących kominów
Realizacja Programu Czyste Powietrze rozpoczęła się 19 września 2018 roku. Od tego

czasu do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu wpłynęło prawie 7,8 tys. wniosków na łączną kwotę 119 mln i ponad 18 mln złotych pożyczek od właścicieli domów jednorodzinnych, którzy

zdecydowali się na skorzystanie z rządowego wsparcia i wymianę starego pieca na nowe ekologiczne ogrzewanie. Wielu beneficjentów Programu przy okazji wymiany pieca decyduje się również na termomodernizację budynku i ociepla ściany, dach czy strop oraz wymienia okna i drzwi zewnętrzne na nowe. Zarząd WFOŚiGW w Toruniu zatwierdził już prawie 6,5 tysiąca wniosków na łączną kwotę dotacji ponad 98 mln złotych i niemal 10 mln złotych pożyczek.

- Obecnie wnioski są weryfikowane na bieżąco.

Realizujemy wnioski z lutego i marca. Część wniosków złożonych we wcześniejszym terminie wymaga korekty w postaci uzupełnienia danych we wniosku lub dołączenia niezbędnych dokumentów – informuje Prezes Ireneusz

Stachowiak. Od początku funkcjonowania programu fundusz wypłacił beneficjentom ponad 43 mln złotych, z czego kwota sięgająca niemal 38 mln złotych dotyczy dotacji, a prawie 5 mln złotych beneficjenci otrzymali w ramach preferencyjnych pożyczek. Niedawno, 10 lutego br., Prezes WFOŚiGW w Toruniu przekazał 5000 umowę na dotację beneficjentowi z Torunia Panu Arkadiuszowi Luce, który za pieniądze pozyskane z dotacji przeprowadza termomodernizację swojego domu. Wymienił już okna, drzwi balkonowe i zewnętrzne, a obecnie ociepla ściany budynku. Dotacja z Programu Czyste Powietrze pokryje 80 procent wydatków beneficjenta na termomodernizację posesji. Już niebawem zostanie zawarta 6000 umowa, co najlepiej

świadczy o tym, że osoby, które złożyły wniosek, nie czekają długo na jego rozpatrzenie.

Dla kogo Program Czyste Powietrze?

- Czyste Powietrze to program adresowany nie tylko do osób, które chcą wymienić źródło ciepła. Skierowany jest on również do właścicieli domów jednorodzinnych, którzy już posiadają wymienione źródło ciepła spełniające wymogi programu i chcą ograniczyć wydatki na energię poprzez kompleksową termomodernizację domu. Można zaoszczędzić w ten sposób nawet do 50 procent energii – przypomina Prezes toruńskiego Funduszu Ireneusz Stachowiak.

Przypominamy, że program adresowany jest do właścicieli budynków jednorodzinnych, jego głównym celem jest ograniczenie emisji dwu

tlenku węgla i innych szkodliwych substancji do atmosfery.

Nowa wersja Programu już niebawem wejdzie w życie na przełomie marca i kwietnia w Programie Czyste Powietrze zostaną wprowadzone zmiany. Między innymi zostanie uproszczony wniosek, przez co skróci się czas jego rozpatrywania. Jakie są najważniejsze

modyfikacje Programu przedstawia poniższa grafika. Więcej informacji na temat zmian znajduje się na stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pod adresem: <https://nfosigw.gov.pl/czyste-powietrze/aktualnosci/art,22,nowa-wersja-programu-czyste-powietrze.html>

WFOŚiGW w Toruniu

Edukacja za miliony

Ponad 100 mln złotych przeznaczył, do tej pory, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na działania związane z edukacją ekologiczną. Pieniądze zostały wykorzystane m. in. na: organizację i prowadzenie zajęć edukacyjnych, budowę i wyposażenie obiektów, organizację konferencji, sympozjów, seminariów, kampanii społecznych i programów edukacyjno-informacyjnych, jak również na zakup nagród w konkursach ekologicznych.

W latach ubiegłych dofinansowano przede wszystkim programy realizowane przez regionalne i lokalne Centra Edukacji Ekologicznej oraz działania edukacyjne dotyczące ochrony środowiska,

które skierowane były do dzieci i młodzieży. Z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu zrealizowane zostały oferty programowe: Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej ZHP, Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Regionalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Przysieku, Stowarzyszenia Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej Bydgoszczy, Stowarzyszenia TILIA oraz Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej. Wojewódzki Fundusz współfinansował w istotnym zakresie również zajęcia edukacyjne prowadzone przez parki krajobrazowe województwa kujawsko-pomorskiego. Głównym celem tych zajęć było przekazywanie wiedzy związanej z ochroną

przyrody i kształtowaniem środowiska oraz kształcenie umiejętności korzystania z tej wiedzy

W uroczystości podpisania umowy uczestniczyli: wojewoda kujawsko-pomorski Mikołaj

w praktyce, przy jednoczesnym rozwijaniu wrażliwości przyrodniczej i propagowaniu idei proekologicznych kształtujących prawidłowe zachowania wobec środowiska. Środki trafiły również do szkół na zadania obejmujące edukację ekologiczną, do specjalistycznych placówek edukacyjnych, jednostek samorządu terytorialnego, nadleśnictw, jak również licznych organizacji ekologicznych i społecznych. Ponadto współfinansowano konferencje, seminaria, sympozja i szkolenia realizowane przez administrację samorządową, głównie przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, organizacje pozarządowe oraz wyższe uczelnie. Jedną z ostatnich dotacji na edukację ekologiczną było podpisanie umowy przez przedstawicieli Funduszu z Samorządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego na adaptację pałacykuw poblizu Mysiej Wieży w Kruszwicy, która stanie się nową siedzibą Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Na ten cel WFOŚiGW w Toruniu przekazał 480 tys. zł

Bogdanowicz, członek zarządu województwa Aneta Jędrzejewska, burmistrz Kruszwicy Dariusz Witczak, dyrektor NPT Andrzej Sieradzki oraz prezes zarządu WFOŚiGW w Toruniu Ireneusz Stachowiak i jego zastępca Dariusz Wrzos. Prace prowadzone na terenie wspomnianego obiektu przy ul. Popiela 3 w Kruszwicy obejmują m.in.: modernizację i termomodernizację budynku, dobudowę części, w której znajdzie się ekspozycja przyrodniczo-historyczna, sala wykładowa, sala multimedialna, taras widokowy i inna infrastruktura, a także zaaranżowanie wnętrza ekspozycji wraz z wystawą multimedialną, zakup wyposażenia ekspozycji przyrodniczo-historycznej oraz wyposażenia biur, pomieszczeń administracyjnych, zaplecza socjalnego i technicznego. Obiekt będzie wykorzystany na prowadzenie zajęć z zakresu edukacji ekologicznej dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

WFOŚiGW w Toruniu

Modernizacja RZUOK w Machnacu na półmetku

W decydująca fazę wkracza modernizacja Regionalnego Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu. To największa inwestycja w zakładzie od czasu jego uruchomienia w roku 2001. Dzięki inwestycji zwiększą się moce przerobowe RZUOK oraz poprawią się warunki pracy. Spółka odzyska większą ilość surowców wtórnych o lepszej jakości. Inwestycja w połowie sfinansowana zostanie ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Inwestycja, która była długo wyczekiwana przez Spółkę, ma ogromne znaczenie dla dalszego funkcjonowania zakładu. RZUOK w Machnacu niebawem skończy 20 lat, a to w przypadku gospodarki odpadami cała epoka. W chwili gdy zakład oddawano do użytku w 2001 roku, był jednym z najnowocześniejszych w Polsce. Przez 20 lat dokonała się jednak w zakresie gospodarki odpadami prawdziwa rewolucja, co spowodowało, że technologia zastosowana w Machnacu wymagała rozległych zmian. Inwestycja, która rozpoczęła się w listopadzie 2019 roku, podzielona

została na trzy zadania.

Realizacja pierwszego właśnie zbliża się do końca. Istotnym elementem tego etapu jest rozbudowa i modernizacja hali sortowni. W jego trakcie częściowo zdemontowano konstrukcję hali segregacji, w której przed modernizacją odbywała się przeważająca część procesu technologicznego. Wykonawca zdemontował m.in. istniejącą linię sortowania odpadów. Remontowi i modernizacji poddano wszelkie istniejące elementy hali w tym konstrukcję stalową, dach oraz istniejące elementy sanitarne i przeciwpożarowe. W miejscu „starej” hali sortowni powstał nowy, podwyższony i posiadający większą powierzchnię obiekt, którego powierzchnia po modernizacji zwiększyła się, aż o 704 m². Częściowy demontaż starej hali był niezbędny, by można było ją rozbudować i przygotować miejsce do wykonania nowej linii sortowniczej. Warto podkreślić, iż wszystkie roboty prowadzone są w taki sposób by w jak najmniejszym stopniu ograniczać funkcjonowanie zakładu. Po zakończeniu robót budowlanych rozpoczął się proces montażu urządzeń nowej linii, który podzielony został na dwa etapy.

Etap I – potrwa do listopada 2020 roku
W tym etapie hala wyposażona zostanie w linię technologiczną, w skład której wejdą m.in. takie elementy jak:

- rozrywarka do worków
- sito bębnowe długości 12,5m
- 5 kabin sortowniczych
- separator optyczny papieru
- separator optyczny tworzyw sztucznych
- separator balistyczny
- prasa belująca do surowców wtórnych wraz z performerem do butelek PET

- zespół przenośników taśmowych
- Etap II zadania zrealizowany zostanie w I połowie 2021 roku
W tym etapie hala wyposażona zostanie w kolejne elementy zapewniające efektywniejszą segregację surowców wtórnych
- separator optyczny folii
 - 3 separatory optyczne tworzyw sztucznych
 - separator optyczny frakcji wysokokalorycznej
 - separator metali nieżelaznych
 - montaż kabiny sortowniczej metali nieżelaznych
 - przenośniki taśmowe do transportu odpadów

W ramach projektu pn. „Modernizacja linii sortowniczej w RIPOK w Machnacu oraz doposażenie

PSZOK we Włocławku” utworzony też zostanie we Włocławku punktu napraw oraz wymiany rzeczy używanych. Będzie to ostatni z etapów całego przedsięwzięcia i jedyny realizowany na terenie bazy przy ulicy Komunalnej. W tym etapie przeprowadzone zostaną roboty budowlane polegające na adaptacji istniejących pomieszczeń PSZOK do pełnienia funkcji punktu napraw oraz wymiany rzeczy używanych. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zostanie wyposażony w sposób umożliwiający mu pełnienie tej nowej

funkcji. Zaprojektowany oraz uruchomiony zostanie również portal internetowy służący do celu wymiany rzeczy używanych.

Podsumowanie
Inwestycja:

„Modernizacja istniejącej linii sortowniczej wraz z rozbudową hali sortowni w Regionalnym

Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu gm. Brześć Kujawski” – dofinansowana przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i środowisko na lata 2014-2020 Działania 2.2 „Gospodarka Odpadami Komunalnymi” oś priorytetowa II „Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu” Projekt składający się z kilku etapów.

1. Rozbudowa i modernizacja hali sortowni

2. Montaż urządzeń sortowni w dwóch etapach

3. Modernizacja i doposażenie PSZOK

Koszty i dofinansowanie całej inwestycji

Planowany całkowity koszt realizacji projektu:

31.711.860 zł.

Wartość dofinansowania z Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska: 15 305 504 zł.

Moce przerobowe: nowej linii sortowniczej odpadów

komunalnych: 75 000 ton/rok linii do segregacji

odpadów z selektywnej zbiórki: 6000 ton/rok

PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ SANIKO SP. Z O.O.

PROCEDURA BEZPIECZEŃSTWA OBOWIĄZUJĄCA WE WŁOCŁAWSKIM CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W OKRESIE PANDEMII COVID-19

SPIS TREŚCI

§ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 2 OBOWIĄZKI DYREKTORA PLACÓWKI

§ 3 OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

§ 4 OBOWIĄZKI OPIEKUNÓW GRUP

§ 5 ZASADY DZIAŁANIA W PODWYŻSZONYM REŻIMIE SANITARNYM

§ 6 ZAJĘCIA TERENOWE

§ 7 ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODEJRZENIA ZAKAŻENIA

§ 8 POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Niniejsza Procedura bezpieczeństwa obowiązująca na terenie placówki w okresie pandemii COVID19, dotyczy wszystkich pracowników Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej oraz beneficjentów korzystających z oferty WCEE w okresie pandemii COVID-19.

2. Celem wdrożenia niniejszej procedury jest:

- a. zminimalizowanie zagrożeń związanych z koronawirusem lub choroby COVID-19
- b. umożliwienie korzystania z oferty edukacyjnej WCEE

3. Procedura określa zasady i definiuje działania, mające ograniczyć możliwość zakażenia, które pomimo wszystkich podjętych środków bezpieczeństwa, nie pozwolą w 100% wyeliminować ryzyka związanego z zakażeniem. Każdy korzystający z oferty WCEE zobowiązany zapoznać się z niniejszą Procedurą.

1. Treści procedury mogą ulec zmianie w związku ze zmieniającymi się wytycznymi GIS i innych jednostek.

§ 2 OBOWIĄZKI DYREKTORA PLACÓWKI

Dyrektor Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej:

1. Nowelizuje regulaminy wewnętrzne i dostosowuje obowiązujące w placówce procedury do wymogów zwiększonego reżimu sanitarnego w warunkach pandemii koronawirusa i choroby COVID-19.
2. Organizuje pracę personelu w okresie wzmożonego reżimu sanitarnego w warunkach pandemii koronawirusa i choroby COVID-19.
3. Planuje organizację pracy Stowarzyszenia
4. Zapewnia środki ochrony osobistej dla pracowników (obejmujące w szczególności rękawiczki przyłbice (ewentualnie maseczki) oraz środki higieniczne do dezynfekcji rąk i powierzchni.
5. Dopilnowuje, aby przy wejściu umieszczono dozownik z płynem do dezynfekcji rąk, a w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, zapewnia mydła antybakteryjne oraz umieszczone w widocznych miejscach instrukcje z zasadami prawidłowego mycia rąk a przy dozownikach z płynem umieszczone w widocznych miejscach instrukcje do dezynfekcji rąk
6. Dopilnowuje, aby w przedsionku przed wejściem do przedszkola wisiała umieszczona w widocznym miejscu instrukcja, jak zdejmować rękawiczki jednorazowe oraz, aby obok znajdował się kosz na zużyte rękawiczki.

§ 3 OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

1. Każdy pracownik Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej zobowiązany jest do zapoznania się z procedurami obowiązującymi w WCEE w okresie pandemii Covid -19
2. Każdy pracownik zobowiązany jest do samoobserwacji i pomiaru temperatury dwa razy dziennie
3. W przypadku podejrzenia zakażenia koronawirusem lub choroby COVID-19 (duszności, kaszel, gorączka) zobowiązany jest pozostać w domu i zawiadomić o swoim podejrzeniu, dyrektora placówki.
4. Pracownicy wchodząc do siedziby WCEE każdorazowo odkażając ręce płynem do dezynfekcji rąk zgodnie z zamieszczoną tam instrukcją.
5. Obowiązki prowadzącego zajęcia:
 - a) Nadzoruje rozmieszczenie dzieci podczas zajęć
 - b) Stara się utrzymywać dzieci w zalecany dystansie społecznym.
 - c) Wyjaśnia dzieciom, jakie zasady obowiązują w instytucji i dlaczego zostały wprowadzone.
 - d) Zwraca uwagę, aby dzieci często i regularnie myły ręce, szczególnie po przyjściu, po korzystaniu z toalety, przed jedzeniem
 - e) Unika organizowania większych skupisk dzieci. Między grupami muszą zachować minimum 1h przerwy
 - f) Usuwa (zabezpiecza) przedmioty i sprzęty, których nie można skutecznie dezynfekować, jak np. chusta animacyjna.
 - g) Wietrzy salę, w której organizowane są zajęcia, co najmniej raz na godzinę.
 - h) Wykonuje codzienne prace porządkowe, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymywania w czystości ciągów komunikacyjnych.
 - i) Dezynfekuje powierzchnie dotykowe - poręcze, klamki, włączniki światła, uchwyty, poręcze krzeseł i powierzchnie płaskie, w tym blaty stołów po wyjściu każdej grupy

§ 4 OBOWIĄZKI OPIEKUNÓW GRUP

1. Opiekunowie grup zapoznają się z Procedurą Bezpieczeństwa opracowaną i wdrożoną w WCEE na czas zwiększonego reżimu sanitarnego w warunkach pandemii koronawirusa i choroby COVID-19
2. Grupy wchodzące do siedziby WCEE bezwzględnie odkażają ręce płynem do dezynfekcji rąk zgodnie z umieszczoną w widocznym miejscu instrukcją i korzystają z własnej maseczki której nie zdejmują.
3. Dzieci wchodzi do sali wyłącznie pod opieką opiekuna.
4. Na terenie placówki obowiązuje zakaz tworzenia zgromadzeń osób dorosłych jak i dzieci.(np. rodziców czekających na dzieci uczestniczące w zajęciach)
5. Opiekun odpowiada za stosowanie zasad bezpieczeństwa przez grupę w drodze do WCEE, jak i w drodze powrotnej.
6. Dzieci podczas zajęć przebywają bez maseczek. Maseczki pozostawiane są w szatni.

§ 5 ZASADY POSTĘPOWANIA W PODWYŻSZONYM REŻIMIE SANITARNYM

1. Liczba dzieci w poszczególnych grupach przebywających w jednej sali zostaje ograniczona do 15. W związku z powyższym w sali może przebywać w tym samym czasie maksymalnie 15 dzieci oraz maksymalnie 2 opiekunów i 2 trenerów.

§ 6 ZAJĘCIA TERENOWE

1. Opiekę nad dziećmi w czasie pobytu w terenie sprawuje opiekun grupy.
2. Należy zaopatrzyć dziecko w odpowiedni do pogody strój oraz ubranie zmienne.
3. Z uwagi na brak możliwości dezynfekcji sprzęty na placach zabaw w parkach są niedostępne dla dzieci.
4. Podczas zajęć terenowych WCEE korzysta z własnych pomocy, sprzętów sportowych itp.

§7 ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODEJRZENIA ZAKAŻENIA COVID-19

1. W razie stwierdzenia podejrzenia zakażenia koronawirusem lub choroby COVID-19 (duszności, kaszel, gorączkę) u uczestnika zajęć opiekun grupy niezwłocznie telefonicznie zawiadamia dyrektora WCEE o zaistniałej sytuacji.
2. W razie stwierdzenia podejrzenia zakażenia koronawirusem lub choroby COVID-19 (duszności, kaszel, gorączkę) u prowadzącego zajęcia Dyrektor WCEE niezwłocznie telefonicznie zawiadamia opiekuna grupy o zaistniałej sytuacji.

§ 8 POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Procedura Bezpieczeństwa wchodzi w życie z dniem podpisania przez dyrektora Zarządzenia wdrażającego procedurę.
2. Procedura obowiązuje do odwołania stanów zagrożenia Koronawirusem (SARS-CoV-2) przez odpowiednie służby

Pij wodę z kranu, bo to ekologicznie, ekonomicznie i praktycznie-19

Woda jest na tyle zwykłą substancją, podobnie jak powietrze, że używając jej, rzadko kto z nas zastanawia się, jak ważna jest w naszym życiu. Dopiero jej niedobór uświadamia nam jej znaczenie. Woda w organizmie człowieka nie tylko transportuje tlen i składniki odżywcze, ale również wspomaga wszystkie procesy życiowe. Jest niezbędna do regulacji temperatury ciała, wydalania produktów przemiany materii i procesów trawienia. Chroni ważne dla życia narządy i zapewnia ruchomość stawów. Woda jest największym ilościowo składnikiem ciała człowieka. U dorosłych stanowi ona średnio ok. 70% ogólnej masy ciała, u niemowląt nawet 85%.

Nasz organizm nie ma możliwości magazynowania większej ilości wody, dlatego musimy stale ją uzupełniać. Już pierwszym objawem odwodnienia, czyli wzmożonemu pragnieniu, mogą towarzyszyć: poczucie dyskomfortu, problemy z koncentracją oraz spowolnienie aktywności. Niedobór wody wielkości 10% masy ciała powoduje niewydolność fizyczną i psychiczną. Niedobór wody wielkości 20% masy ciała może spowodować śmierć. Bez wody człowiek może przeżyć tylko kilka dni. Nadmiar wody jest także niekorzystny dla naszego organizmu, może wywołać obrzęk i uszkodzenie komórek.

Dorośla osoba traci ok. 2 litrów wody w ciągu dnia w zależności od wagi, warunków pogodowych, wysiłku fizycznego, czy ogólnego stanu zdrowia. Niezbędne jest więc regularne uzupełnianie płynów. Przyjmuje się, że optymalną dawką dzienną wody jest 1 liter na 30 kg masy ciała. Czyli osoba ważąca 60 kg powinna spożywać ok. 2 litrów wody dziennie.

Odpowiednie ilości spożywanej wody w stosunku do zapotrzebowania jest niezbędne do zachowania prawidłowego stanu zdrowia i dobrego samopoczucia. Statystyczny Polak

pije z roku na rok coraz więcej wody butelkowanej (taka statystyka jest wymierna), ale i tak jest to bardzo mała ilość w stosunku do zapotrzebowania. Możemy oczywiście wziąć też poprawkę na to, że płyny przyjmujemy również w postaci warzyw, owoców, zup, mleka i innych napojów.

Aby prawidłowo nawadniać organizm najlepiej pić uniwersalną, nieposiadającą żadnych przeciwwskazań zdrowotnych wodę. Dostarczać ją organizmowi małymi łykami przez cały dzień, nie czekając aż organizm się o nią upomni w postaci pragnienia. Suchość w ustach to „dzwonek alarmowy” wysyłany od mózgu, że organizm pracuje na rezerwie wody. Lepiej pić wodę często i po mniej niż dużo za jednym razem. Picie jednorazowo dużych ilości wody może powodować wypłukiwanie z organizmu soli mineralnych (sodu i potasu).

Oprócz nawodnienia, woda powinna dostarczać do organizmu niezbędne składniki mineralne m.in. magnez, wapń, potas oraz sód. Zawartość tych minerałów w odpowiedniej ilości czyni z niej wartościowy napój. Jedynym naprawdę niezbędnym płynem dla prawidłowego funkcjonowania organizmu jest czysta woda. Nie musi to być woda kupiona w sklepie. Obecnie woda dostarczana do naszych mieszkań spełnia normy określone w prawie polskim i unijnym. Jest bardzo często kontrolowana. Jest badana zarówno w miejscu wydobycia, jak i podczas transportu siecią wodociągową. Jedynym i zarazem najkrótszym odcinkiem, na którym za wodę nie odpowiada jej dostawca, jest instalacja wodociągowa w budynku. Za jej stan odpowiada jego właściciel.

Jeśli chcemy dowiedzieć się o jakości wody z naszego kranu możemy zadzwonić do zaopatrującego nas w wodę zakładu wodociągowego, lokalnej stacji sanepidu albo zlecić dodatkowe badanie we własnym zakresie.

Jeśli ktoś pozyskuje wodę z własnej studni, za jej jakość i badanie odpowiada sam.

Każdy, kto korzysta z wody dostarczanej z komunalnej sieci wodociągowej ma w swoim domu bezpośredni dostęp do wody przydatnej do spożycia i bezpiecznej dla zdrowia, dlatego może zrezygnować z wody butelkowanej, co jest nieekologiczne (zwiększanie produkcji plastikowych odpadów), nieekonomiczne (woda z butelkowana jest znacznie droższa od wody z kranu) i niepraktyczne (trzeba planować zakup wody butelkowanej, przywieźć ją i składować w domu)

Swobodny i codzienny dostęp do wody pitnej sprawia, że tracimy czujność i poczucie odpowiedzialności za jej zasoby w środowisku, które niestety maleją. Każdego dnia zużywamy olbrzymie jej ilości w czasie mycia się, sprzątania, gotowania, podlewania ogrodu, prania czy mycia samochodu. Jeśli chcemy wprowadzić oszczędności w używaniu wody musimy zacząć od zmiany naszych nawyków i przyzwyczajzeń.

Oto niektóre proste metody oszczędzania wody w domu:

- podczas mycia zębów, do płukania ust używaj kubka zamiast bieżącej wody,
- zamontuj w toalecie spłuczkę umożliwiającą spłukiwanie mniejszą ilością wody,
- wymień uszczelki w kapiących kranach lub wymień całe urządzenie na nowe,
- zainstaluj w kranach oszczędzające wodę perlatory (siatki),
- kiedy myjesz ręce, nie odkręcaj pełnego strumienia wody,
- naczynia zmywaj w misce zamiast pod bieżącą wodą,
- zmywarkę oraz pralkę nastawiaj tylko wtedy, gdy są pełne i korzystaj z trybu eco,
- zrezygnuj z częstych kąpieli w wannie na rzecz szybkich i oszczędzających wodę pryszniców,
- Pamiętaj, by w czasie namydlenia się, zakręcać wodę,
- nie wylewaj wody, jeśli możesz ją

ponownie wykorzystać, np. do podlewania kwiatów lub sprzątania.

Duże ilości wody wykorzystujemy także w ogrodzie. Aby ograniczyć jej zużycie:

- warto poznać wymagania roślin, co do potrzeb w zakresie wilgotności,
- oszczędniej jest podlewać ogród rzadziej lecz obficie - dzięki temu woda dotrze do systemu korzeniowego roślin, a nie wyparuje z powierzchni liści lub ziemi,
- trawnik, najkorzystniej jest podlewać wieczorem lub wcześniej rano, zanim wzrośnie temperatura powietrza,
- warto wyściółkować odśnieżoną ziemię, co ograniczy parowanie,
- zraszacze ustawiać tak, by podlewały rośliny a nie chodnik,
- warto zwrócić uwagę na możliwość zagospodarowania i wykorzystania wody deszczowej w ogrodzie.

Cieszymy się, że mamy zdrową wodę w kranie, ale korzystajmy z niej rozsądnie. Oszczędzajmy ją na co dzień i stosujmy się do zaleceń wydawanych okresowo przez jej dostawcę.

Tekst: Jadwiga Wiśniewska

**Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa Zarząd Główny
Liga Ochrony Przyrody Zarząd Główny ogłasza
XXXIV EDYCJĘ - 2020 / 2021**

OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU dla młodzieży szkolnej „MÓJ LAS”

UWAGA: Z uwagi na problemy z poprawnym odczytem nazwisk ręcznie zapisanych, do prac konkursowych należy załączyć imienny wykaz uczniów wykonany pismem maszynowym z pieczętą Szkoły.

I. Uczestnictwo w Konkursie

W konkursie może brać udział młodzież szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych ogólnokształcących i zawodowych **zrzeszona w Szkolnych Kołach Ligi Ochrony Przyrody**. Konkurs przeprowadza się w następujących kategoriach wiekowych:

- Kategoria I** - młodzież szkół podstawowych klas I - III
- Kategoria II** - młodzież szkół podstawowych klas IV - VI
- Kategoria III** - młodzież szkół podstawowych klas VII - VIII
- Kategoria IV** -- młodzież szkół ogólnokształcących oraz zawodowych

Dla wszystkich kategorii wiekowych obowiązują **wyłącznie prace indywidualne**.

II. Tematyka Konkursu

1. **Jestem opiekunem lasu** – temat dla I kategorii wiekowej
2. **Piętra lasu i ich mieszkańcy** – temat dla II kategorii wiekowej
3. **Rola wody w lesie** – temat dla III kategorii wiekowej
4. **Rola lasów w zmieniających się warunkach klimatycznych w świecie** - temat dla IV kategorii wiekowej

III. Warunki uczestnictwa i forma prac konkursowych

Prace konkursowe należy wykonać w formie opisowej o objętości do 10 stron maszynopisu dla **II, III, IV** kategorii wiekowej, **dla I kategorii wiekowej** – plakat formatu **A3** z podpisami

1. Część opisowa może być uzupełniona fotografiami, rysunkami, szkicami itp.
2. Do uznania autora pozostawia się format pracy, oprawę, liternicтво i szatę graficzną
3. Prace konkursowe muszą być opatrzone: nazwiskiem i imieniem autora, dokładnym adresem szkoły (kod, miejscowość, ulica, telefon/fax), klasa, wiek ucznia, imię i nazwisko nauczyciela członka LOP - opiekuna pracy.
4. Prace konkursowe muszą być zgłaszane w terminach podanych w regulaminie i spełniać wszystkie jego warunki
5. Prace konkursowe muszą być oryginalne, kopiowanie innych autorów **powoduje dyskwalifikację pracy**.
6. **Aby praca była przyjęta, musi być załączona zgoda rodziców /prawnych opiekunów dziecka/ na przetwarzanie danych osobowych (RODO)** – druk do pobrania ze strony internetowej LOP Okręg we Włocławku.

IV. Zasady, tryb i terminy przeprowadzenia konkursu

- 1 - Ogłoszenie następuje za pośrednictwem Zarządów Okręgowych LOP, kuratoriów, prasy przyrodniczej, leśnej i ZG SITL i D
- 2 - Konkurs jest dwuetapowy: I etap na szczeblu regionalnym organizują Zarządy Okręgowe LOP
II etap – na szczeblu centralnym przeprowadzany jest przez Zarząd Główny SITL i D
- 3 - Prace konkursowe **należy przesłać** do biura Zarządu Okręgu LOP w terminie **do 30 listopada 2020 r**
- 4 - Sądy konkursowe na szczeblu regionalnym powołane przez ZO LOP dokonują oceny nadesłanych prac i wyboru jednej najlepszej w każdej kategorii wiekowej, która zostanie zakwalifikowana do II etapu konkursu
- 5 - Najlepsze prace konkursowe I etapu przesyłane są przez ZO LOP do ZG SITL i D do **31 stycznia 2021 r**
- 6 - ZG SITL i D powołuje Główny Sąd Konkursowy z przedstawicieli organizatorów i sponsorów do **15 marca 2021**
- 7 - Główny Sąd Konkursowy dokonuje oceny prac w poszczególnych kategoriach wiekowych i wyłania laureatów, otrzymujących I, II, lub III nagrodę konkursową
- 8 - Główny Sąd Konkursowy może nie przyznać I nagrody, ma również prawo przyznania wyróżnień
- 9 - Główny Sąd Konkursowy przyznaje laureatom konkursu dyplomy i nagrody rzeczowe
- 10 - Przy ocenie prac konkursowych na obu etapach, sądy konkursowe kierują się następującymi kryteriami: wartością merytoryczną pracy, formą opracowania, samodzielnością oraz oryginalnością ujęcia tematu, ogólną estetyką pracy, pomysłowością szaty graficznej
- 11 - Od postanowień Okręgowej Komisji Konkursowej i Głównego Sądu Konkursowego nie przysługują odwołania
- 12 - Ogłoszenie wyników konkursu następuje **w terminie do 15 kwietnia 2021r**

V. Postanowienia końcowe

Wszystkie prace konkursowe, również te zakwalifikowane do szczebla centralnego, zarówno nagrodzone jak i pozostałe nie będą zwracane autorom, zostaną przekazane do Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie.

Uczniowie biorący udział w konkursie „mój las”, oraz opiekunowie prac biorących udział w konkursie wyrażają zgodę na publikację swoich danych osobowych i wizerunku na stronie internetowej organizatorów konkursu, fundatorów nagród oraz w publikacjach dotyczących konkursu „mój las”.

Ekologiczny dom

Od wielu lat głośno jest o proekologicznych zachowaniach, o sposobach na bycie eko, o wpływie naszych nawyków na stan środowiska. W ostatnim czasie bardzo popularne stało się określenie zero waste home. Co to takiego? Co oznacza?

Zero waste to w dosłownym tłumaczeniu „brak śmieci” lub „brak marnowania”, to styl życia, zgodnie z którym człowiek stara się generować jak najmniej odpadów, a tym samym nie zanieczyszczać środowiska. (źródło: <http://zero-waste.pl/czym-jest-zero-waste/>). Less waste to styl życia zakładający ograniczanie ilości produkowanych odpadów do niezbędnego minimum poprzez:

- ograniczenie nadmiernego konsumpcjonizmu, który zagraża środowisku naturalnego,
- przemyślane decyzje zakupowe,
- odpowiednie użytkowanie posiadanej żywności i przedmiotów,
- maksymalne wykorzystanie pozostałości i resztek. (źródło: <https://w.bee.pl/zerowaste-less-waste-co-to-jest-zasady-a570.html>).

Co to znaczy dla mnie?

- Zredukowanie ilości wytwarzanych odpadów z 7kg tygodniowo na 7 kg miesięcznie,

- Całkowitą rezygnację z wysyłania rzeczy na składowisko,
- Świadomy wybór produktów i opakowań.

A może jeszcze coś innego? Na przykład zastosowanie zasady 3R...

Reduce (redukuj) - to zminimalizowanie kupna niepotrzebnych produktów,

Reuse (ponowne użycie) - oznacza przekazywanie lub sprzedaż niepotrzebnych rzeczy osobom potrzebującym oraz wielokrotne użycie rzeczy, których nie trzeba wyrzucać,

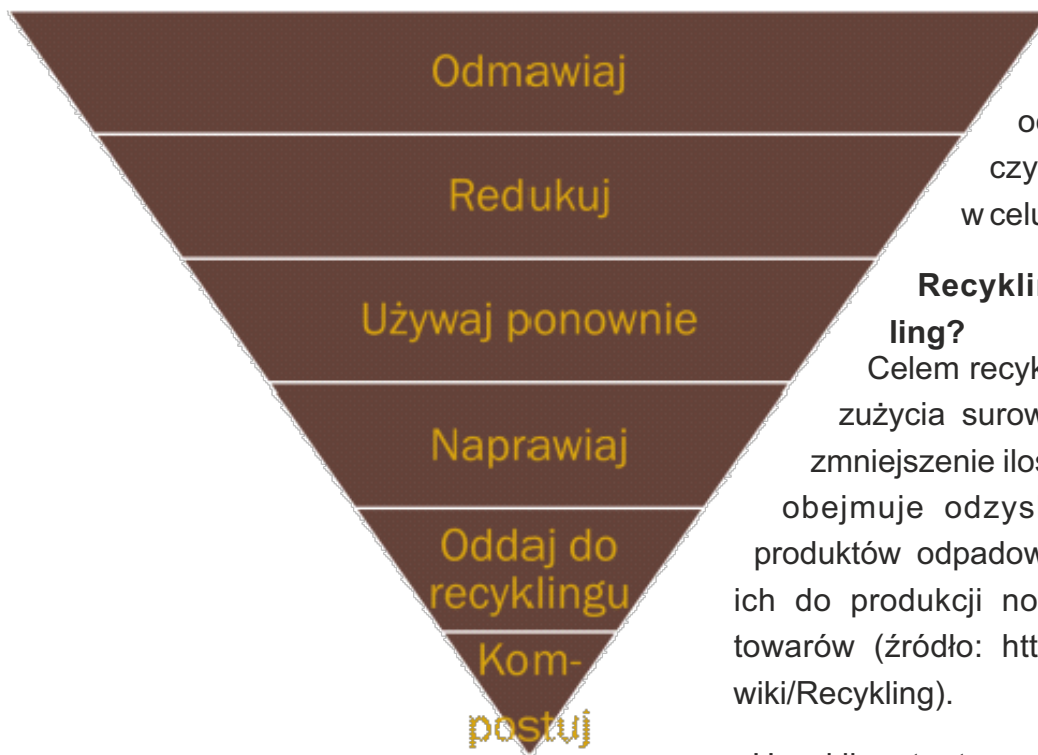
Recycle (recykling) - ponowne wykorzystanie np. szklanych butelek w procesie recyklingu

...a nawet 6R

Refuse (odmawiaj) - oznacza dbałość o to, aby dodatkowe śmieci nie trafiały do naszego domu. Możesz odmówić przyjęcia: torebki foliowej, słomki, miniaturowych kosmetyków, ulotki reklamowej, potwierdzenia płatności kartą,

Reduce (redukuj) - to zminimalizowanie kupna niepotrzebnych produktów. Redukuj sprzęty domowe (9 różnych foremek do ciasta, gdy najchętniej używasz 2), suszarka do sałaty, pingwin, który wyciąga torebkę z herbatą z kubka (tak, tak, jest coś takiego), nożyczki do

bananów, plastikowy wafelek na lody

Reuse (ponowne użycie) - oznacza przekazanie lub sprzedaż niepotrzebnych rzeczy osobom potrzebującym oraz wielokrotne użycie rzeczy, których nie trzeba wyrzucać. Możesz użyć ponownie reklamówki ze sklepów, słomki z metalu, kubki termiczne, materiałowe serwetki, akumulatory

Repair (naprawa) - to naprawa przede wszystkim usterek drobnego sprzętu elektronicznego, a także ubrań i produktów, których nie trzeba jeszcze wymieniać na nowe, np. mikser, podarte spodnie

Recycle (recykling) - ponowne wykorzystanie np. szklanych butelek w procesie recyklingu. Oddaj do recyklingu rzeczy, których nie możesz odmówić, ograniczyć ani użyć ponownie. Segreguj odpady komunalne (śmieci wytworzonych w domach), czyli zbieraj je do specjalnie oznakowanych pojemników, z podziałem na rodzaj materiałów (surowców), z których zostały wyprodukowane. (Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Segregacja_odpad%C3%B3w).

Rot (kompostowanie) - wykorzystanie odpadów biologicznych, czyli resztek pożywienia, w celu nawożenia roślin.

Recykling? A może upcykling?

Celem recyklingu jest ograniczenie zużycia surowców naturalnych oraz zmniejszenie ilości odpadów. Recykling obejmuje odzyskiwanie surowców z produktów odpadowych i wykorzystywanie ich do produkcji nowych, poszukiwanych towarów (źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Recykling>).

Upcykling to tworzenie produktów artystycznych z odzyskanych, używanych lub znalezionych materiałów (źródło: A. Korst „Zero waste”), np. kwietnik z opony.

JAK WPROWADZIĆ BEZŚMIECIOWE FUNKCJONOWANIE

1. Musisz mieć zgodę całej rodziny. Jeśli ktoś nie podziela waszego zapału, nie osiągniecie zamierzonego skutku.
2. Po co? Zastanówcie się czy ważne są względy ekologiczne czy ekonomiczne, a może jedno i drugie?
3. Nie od razu... śmieci wyeliminowano. Pamiętajcie, że nie zmienicie swoich, i swojej rodziny, przyzwyczajzeń w dwa dni.
4. Nie popadajcie w obsesję. Nawet małe

kroczki są dobre

OBSERWUJ CIE SWOJE KOSZE NA ŚMIECI I ICH ZAWARTOŚĆ

Czego jest tam najwięcej? Jakiego rodzaju opakowań? Czy łatwo je zastąpić? Ile ważą nasze śmieci?

Dobrze np. przez tydzień obserwować i zapisywać. Zachować opakowania po kosmetykach. Wtedy zobaczycie, że w ciągu tygodnia do kosza trafiło 10 butelek po wodzie, 3 kartony po soku, 2 paczki po chipsach, 1 tubka po paście do zębów, 10kg odpadów organicznych.

- Poinformuj rodzinę, niech twoje imięni będą okazją do sprawienia ci prezentu bez opakowania
- Pytajcie. O materiały wykorzystane do produkcji, o możliwość ponownego wykorzystania opakowań itp.
- Uśmiechaj się do tych, którzy się dziwią, gdy widzą własny pojemnik na mięso mielone
- **Naśladuj swoją babcię. Dobre nawyki naszych babć trzeba przekazywać dalej:**
 - Buty oddawane do szewca
 - Naprawianie zepsutego sprzętu

Czasami nie zdajemy sobie sprawy ile czego wyrzucamy.

WYZNACZ CIE CEL

Wiedzie już ile i jakich odpadów produkujecie.

Możecie zdecydować co z tym zrobić.

1. Zredukować ilość odpadów o 20/50/75%.

Decyzja należy do was. Może na początek:

- a) Kupić butelki filtrujące, kupować napoje w szklanych opakowaniach,
- b) Zrezygnować (ograniczyć) ilość zużywanych jednorazowych (papierowych) ręczników,
- c) Wybierać opakowania nadające się do recyklingu.

PIERWSZY KROK WYMAGA ODWAGI

- Zabierz własny pojemnik na wędlinę czy ser
- Odmawiaj, gdy ktoś proponuje ci reklamówki na każdym kroku

- Szmatki zrobione ze starych ubrań
- Maszynki do golenia z wymiennym ostrzem
- Naturalne olejki zapachowe
- Ściereczki do mycia naczyń, sprzętania (zamiast papierowych ręczników)
- Torba z koszulki, kamizelka z jeansów itp.

Wybierając się na zakupy pamiętaj o kilku zasadach:

1. Lista uzupełniana systematycznie, przez cały tydzień pozwoli zaoszczędzić czas i pieniądze. Może to być lista zawieszona w domu, może być aplikacja na telefon komórkowy.
2. Tyle ile potrzeba. Czy rzeczywiście potrzebujemy 6 + 1 gratis? Czy każdego tygodniamusimy kupić 5 kostek margaryny? Czy zużyjemy kilogram pieprzu nim straci on

swoje właściwości?

3. Torba na zakupy i inne pojemniki

Warto mieć kilka toreb wielokrotnego użytku (różne rozmiary, różne materiały), które pozwolą zapakować nasze zakupy. Na owoce i warzywa polecam woreczki z siateczki (firanki, bawełny). Zabierz własne pojemniki na sałatki, mięso, wędlinę.

4. Unikaj paczkowanej żywności, jednorazowych torebek

PLANUJ

Planowanie posiłków bardzo ułatwia robienie

zakupów. Jeśli wiemy co będziemy jeść w najbliższym tygodniu nie tylko kupimy potrzebne składniki ale także unikniemy kupowania tego co zbędne.

Ile razy zdarzyło się wam, że nie mogliście zrobić 2-3 potraw bo do każdej czegoś brakowało?

Bardzo pomaga własny przepiśnik lub inna książka kucharska. Możecie podzielić przepisy

na kilka grup: śniadania, przekąski, dania z makaronem, desery, zupy, dania na wynos.

ZRÓB TO SAM

Każda rezygnacja z zakupu jakiegoś produktu to przynajmniej jedno opakowanie mniej. Co można zrobić samodzielnie?

- Zapiekanki (wykorzystując produkty z lodówki)
- Batoniki zbożowe
- Mrożone warzywa i owoce

A może jeszcze bardziej oryginalnie?

- Pastę do zębów
- Dezodorant
- Wosk do depilacji
- Środki do czyszczenia na bazie sody i octu
- Odplamiacze
- Odkrywajcie moc cytryny, octu, sody oczyszczonej, alkoholu, soli.

Przepisów na domowe kosmetyki nie brakuje w internecie. A może sąsiadka jakiś zna i chętnie się podzieli?

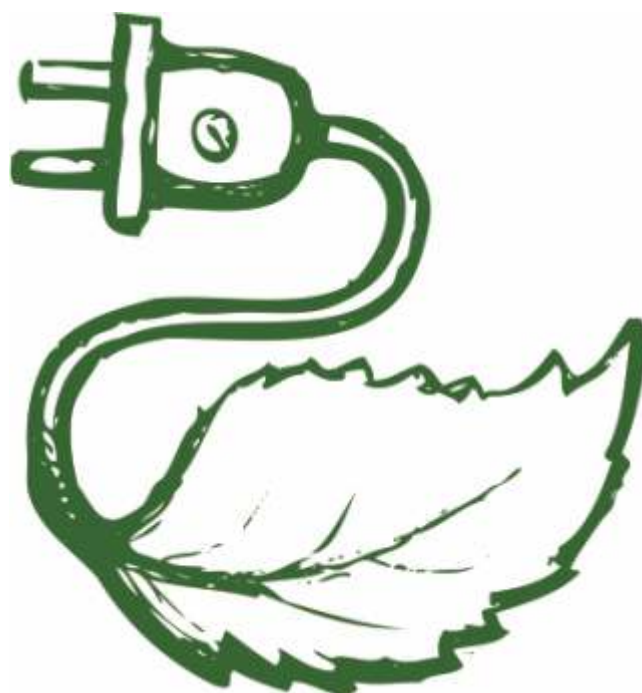
Co wybrać? Jest dużo zamienników jednorazowych produktów, np.:

- Papierowe zaproszenie można zastąpić mailem
- Jednorazowe podpaski i tampony podpaskami wielokrotnego użytku lub kubeczkiem menstruacyjnym
- Plastikowy/papierowy kubek na kawę - własny termokubkiem
- Nowa odzież - Odzieżą z second hand
- Nową książkę - książką z biblioteki lub półki bookcrossingowej

Wybiera j:

- Produkty sprzedawane na wagę i w dużych opakowaniach.
Gdy wybieracie produkty luzem pamiętajcie
- o własnym pojemniku Skoncentrowane p ł y n y
Jeden produkt do wielu rzeczy (np. ocet czy
- soda, mydło w kostce)
Zrób coś samodzielnie, np. upiecz chleb
- Używaj mniej (np. szamponu czy nici dentystycznej)

CZY TO COŚ DA?

Da!!!

W Polsce jest blisko 38 milionów ludzi.

$38\,000\,000 \times 1 \text{ butelka pet} \times 365 \text{ dni} = 13\,870\,000$
000 butelek

Jeśli każdy Polak zrezygnuje przez 1 miesiąc z zakupu butelek pet to będzie ich
 $38\,000\,000 \times 1 \text{ butelka pet} \times 335 \text{ dni} = 12\,730\,000$
000

Czyli o 1 140 000 000 butelek mniej

CZY WIESZ, ŻE...

...Przeciętny Amerykanin zużywa...

- 10 000 kartek papieru do drukowania rocznie
- Od 350 do 500 foliowych torebek zakupowych rocznie
- Od 8 do 10 pieluch dziennie (przeciętny noworodek)
- 584 słomki plastikowe rocznie
- 2182 tampony rocznie
- 218 butelek wody rocznie

W 2018r. każdy Polak wyprodukował średnio 325kg odpadów (źródło: www.stat.gov.pl)

Tekst: Joanna Fydryszewska

Źródło:

Amy Korst „Zero Waste”
www.freepik.com

EKOWIEŚCI DZIECIOM

Ostatnie miesiące większości z nas kojarzą się z koronawirusem. Czy wiecie, które choroby wywoływane są przez wirusy? Ich nazwy oraz słowa związane z wirusami ukryte są w wykreślanie. Znajdźcie je. Pozostałe litery czytane poziomo utworzą rozwiązanie.

AIDS
Brodawki
Epidemia
Koch
Polio
Pryszczycyca
Różyczka
Świnka

COVID
Nosówka
Odra
Ospa
Wirion
Wirus
Wścieklizna
Żółtaczka

Ż	Ó	Ł	T	A	C	Z	K	A
R	E	A	K	W	Ó	S	O	N
Ó	P	C	O	V	I	D	C	Z
Ż	I	Y	D	B	W	P	H	I
Y	D	Z	R	R	I	A	N	L
C	E	C	A	O	R	N	O	K
Z	M	Z	I	D	U	P	I	E
K	I	S	D	A	S	O	R	I
A	A	Y	S	W	D	L	I	C
E	M	R	A	K	N	I	W	Ś
O	S	P	A	I	I	O	A	W

ROZWIĄZANIE: – epidemia obejmująca kontynenty
Joanna Fydryszewska